

Politiskt inriktnings- dokument 2022

Nya Perspektiv på styrning och ledning

VÄRMLANDS 16 KOMMUNER OCH
REGION VÄRMLAND I SAMARBETE

Politiskt inriktningsdokument 2022

Nya Perspektiv är samverkan och samordning på högsta nivå mellan Värmlands 16 kommuner och Region Värmland.

Med övergripande och gemensamma inriktningar och målsättningar tydliggörs grupper och områden inom barn och utbildning, socialtjänst, vård- och omsorg samt hälso- och sjukvård inklusive tandvård som särskilt behöver våra gemensamma insatser.

Den politiska styrgruppen tar årligen fram det politiska inriktningsdokumentet som sedan skickas ut till kommunerna och regionen så att det kan vara ett av underlagen för den ordinarie planerings- och budgetprocessen i respektive verksamhet.

I och med regionbildningen blev Värmlandsrådet hemvist för Nya Perspektiv. Det krävs en aktiv samverkan som ska prägla de offentliga verksamheterna i Värmland, där en öppen dialog mellan parterna möjliggör en tillitsfull, stabil gemensam utveckling och ett effektivt förbättringsarbete.

Kommunerna Arvika, Eda, Filipstad, Forshaga, Grums, Hagfors, Hammarö, Karlstad, Kil, Kristinehamn, Munkfors, Storfors, Sunne, Säffle, Torsby, Årjäng samt Region Värmland.

Nya Perspektiv på styrning och ledning

Vi lever i ett samhälle där komplexiteten ökar och de funktionella eller linjära organisationerna vi skapat ofta har svårt att stötta de utmaningar vi står inför.

Våra verksamheter är kunskapsintensiva och det är vanligt med konkurrerande normsystem. Trycket ökar även från den breda allmänheten, anhöriga, föräldrar, elever, brukare, patienter, medarbetare, granskningsaktörer och media.

En väl fungerande samverkan mellan kommunerna och regionen är en förutsättning för ett framgångsrikt strategiskt utvecklingsarbete.

I en komplex organisering, inom och mellan huvudmän, brukar man tala om några framgångsfaktorer för den högsta ledningen:

- Kom överens om några utvalda gemensamma mål (vad vill vi uppnå).
- Följ upp och utvärdera (går vi åt rätt håll).
- Utifrån resultat – förfina de gemensamma målen och uppföljningen.

Värmlandsrådet tar utgångspunkt i de regionala utmaningarna och möjligheterna som finns formulerade i den regionala utvecklingsstrategin. Värmlandsrådet är hemvist för *Nya Perspektiv på styrning och ledning*.

Nya Perspektiv är samverkan och samordning på högsta nivå mellan länets 16 kommuner och regionen, ett forum för dialog med invånarperspektiv mellan förtroendevalda och förvaltningsledning.

Genom att träffas regelbundet byggs gemensam kunskap upp. Relationer, tillit och förtroende utvecklas då arbetet bygger på ömsesidig respekt. Den gemensamma kraften tillvaratas och stärker förmågan till samarbete.

Gemensam inriktning inom Nya Perspektiv

- **En god och jämlik hälsa.** *Det övergripande målet är en god och jämlik hälsa för alla. Samtliga verksamheters arbete och konkreta delmål värderas utifrån detta.*

- **God kvalitet.** *Alla välfärdstjänster ska ha en god kvalitet. God kvalitet avgörs bland annat av elevers, brukares och patienters uppfattningar men också av förmågan att förbättra befintlig service utifrån sammanhang och målgrupp.*

- **Hållbart och uthålligt.** *När vi arbetar rätt för att nå en god och jämlik hälsa och utför välfärdsarbetet med god kvalitet kommer resultatet bli hållbart och uthålligt. Det vill säga att hälsan kommer att förbättras inom alla områden och skillnader mellan olika grupper kommer att minska.*

Med Nya Perspektivs gemensamma och övergripande mål (bilaga 1) tydliggörs grupper och områden inom barn och utbildning, socialtjänst, vård- och omsorg samt hälso- och sjukvård inklusive tandvård som särskilt behöver våra gemensamma insatser.

Målen är formulerade som en successiv förbättring, och när vi nått en förbättring sätts en ny ambitionsnivå. Aktuellt perspektiv, ett underlag som tas fram årligen, visar hur respektive kommun och regionen förflyttar sig i förhållande till målen.

Arbetsättet ska underlätta samarbete och samverkan inom och mellan huvudmännen för invånarnas bästa. Därför är det viktigt att anknyta till andra för länet viktiga strategier, till exempel Värmlandsstrategin och Region Värmlands Folkhälsoplan, för att skapa transparens och undvika målkonflikter och perspektivträngsel.

Årligt seminarium

En gång om året träffas länets ledande förtroendevalda och förvaltningschefer (kommun, region, barn och utbildning, socialtjänst, vård- och omsorg samt hälso- och sjukvård inklusive tandvård) för att samtala kring inriktningen på det gemensamma utvecklingsarbetet med utgångspunkt i invånarnas hälsoutveckling.

Några framgångsfaktorer för en uthållig samverkan har visat sig vara att:

- utgå från ett invånarperspektiv och gemensamma övergripande målsättningar,
- målgruppsanpassade fakta för gemensam kunskap,
- att mötas med samma mandat, det vill säga den formella beslutsstrukturen är viktig för samtalet samt att
- det kommunala självstyret gäller. Samverkansarenan bidrar till kunskap om invånarna och om varandras förutsättningar, vilket skapar tillit och förtroende. Besluts tas i formella forum.

Se även "Politiska styrgruppens årshjul", bilaga 4.

Politisk styrgrupp

Nya Perspektiv på styrning och ledning leds av en politisk styrgrupp som utses av Värmlandsrådet. Styrgruppen ansvarar för att planera och genomföra det årliga seminariet och för att fastställa det politiska inriktningsdokumentet. Gruppen följer och stödjer utvecklingsarbeten som sker i länet inom ramen för Nya Perspektiv.

Politisk styrgrupp: ordförande Fredrik Larsson (M) regionråd, ordförande, kommunalråden Åsa Hååkman Eriksson (S), Filipstads kommun, Johanna Söderberg (C), Eda kommun, Peter Söderström (S), Arvika kommun, Per-Samuel Nisser (M), Karlstads kommun och Daniel Schützer (S), Årjängs kommun.

Politisk referensgrupp Nära vård

En politisk referensgrupp har följt arbetet med att ta fram en gemensam målbild i Värmland inom ramen för arbetet Nära vård.

I januari ställde sig Ordföranderådet bakom förslaget till målbild "Framtidens Värmland – Tillsammans utvecklar vi en god och nära vård, hälsa & omsorg".

Nya Perspektivs organisering

Tjänstepersonsnivån – Beredningsgrupp

För invånarnas bästa måste kommunerna och regionen arbeta mer aktivt i de mellanrum som kan uppstå på grund av organisatoriska gränser, att göra det lilla extra, så att tjänsterna och utbudet upplevs sömlöst. Det handlar också om att fokusera på främjande, förebyggande och stödjande insatser då tidiga insatser ger mer i slutändan.

Beredningsgruppen hanterar alla samverkans- och gränssnittsfrågor som berör barn och utbildning, socialtjänst, vård och omsorg, hälso- och sjukvård inklusive tandvård mellan kommunerna och regionen på en strategisk nivå.

Uppdraget är att koordinera, samordna och initiera samverkan i länet för de vi är till för. Vissa initiativ, gränssnittsfrågor och utvecklingsarbeten kan komma att skickas vidare till andra aktörer och arenor, till exempel Länsstyrelsen i Värmlands län, idéburna organisationer osv. I vissa frågor beslutar beredningsgruppen att samverkans-/samordningsgrupper ska bildas och återrapportering sker till beredningsgruppen. Beredningsgruppen har en strategisk, en operativ men även sorterande roll.

Beredningsgruppen är en viktig arena för att tydliggöra samband och konsekvenser för invånarna då huvudmän och verksamheter planerar förändringar av verksamhet eller utbud. Förändringar kan även leda till oväntade konsekvenser, ekonomiska och andra, för en annan eller flera huvudmän.

Beredningsgruppen är även styrgruppens förlängda arm i arbetet med Nya Perspektiv. I arbetet bygger värdegrunden på tillit och förtroende och med ett helhetsperspektiv för ”de vi är till för”. Det är ett långsiktigt arbete ur ett invånarperspektiv.

Statens krav på samordning och samverkan

Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tecknar överenskommelser för områden som är särskilt viktiga för fortsatt utveckling av hälsa, vård och omsorg. Överenskommelserna har olika upplägg och karaktär, några löper under flerårsperioder medan andra omförhandlas årligen. När nationella satsningar ska genomföras i länet har samverkansarenan Nya Perspektiv varit en ovärderlig förutsättning för att få tillgång till både finansiellt tillskott och kompetensstöd.

Regionala samverkans- och stödstrukturer

Nya Perspektiv och FoU Välfärd Värmland är länets regionala samverkans- och stödstrukturer (RSS). RSS stödjer huvudmännen i samverkan kring frågor som rör socialtjänst och hälso- och sjukvård. Det gäller både samverkan mellan kommunerna i länet och samverkan mellan kommunerna i länet och regionen.

RSS stödjer huvudmännen i dialog om kunskapsutveckling och kunskapsstyrning på nationell nivå exempelvis genom regionala representanter i Nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning i socialtjänsten (NSK-S) och genom att vara en parterna i Partnerskapet mellan RSS, SKR och Socialstyrelsen.

Beredningsgruppens uppdrag

Beredningsgruppen ska:

- Initiera, bevaka och sortera strategiska samverkansfrågor.
- Utse, leda och stödja samverkans-/samordningsgrupperna för de gemensamma utmaningarna som beskrivs nedan.
- I förekommande fall utse, leda och stödja samverkans-/samordningsgrupper för nationellt riktade statsbidrag/ överenskommelser och andra samverkans-/samordningsgrupper som tillsätts.
- I förekommande reda ut vem som är bäst mottagare av uppdraget (till exempel annan huvudman/aktör).
- Vid behov utarbeta förslag till centrala överenskommelser/avtal och hålla förteckningen över befintliga överenskommelser/avtal aktuell.
- Stödja kommunerna och regionen i arbetet med att ta fram lokala överenskommelser/avtal. Följa upp att beslut och överenskommelser på länsnivå genomförs och efterlevs. Stödja implementering och uppföljning av resultat.
- Årligen redovisa en analys av Aktuellt perspektiv och eventuella förslag om ambitionshöjningar av de gemensamma målen till den politiska styrgruppen.
- Årligen anordna en aktualitetskonferens för att sprida lärdomar och stimulera till erfarenhetsutbyten.

Funktioner i beredningsgruppen

Beredningsgruppen består av fem tjänstepersoner från kommunerna och fem från regionen samt enhetschefen för Nya Perspektiv som sammankallande. Representanterna i beredningsgruppen utses av sammankallande i samråd med kommuncheferna/direktörerna och regiondirektören.

Kommunernas representanter är Per-Joel Sewelén, verksamhetschef lärande och stöd Arvika, Yvonne Nordenberg medicinskt ansvarig sjuksköterska Grums, Torbjörn Falk, kommunchef Forshaga, Eva-Lotta Lindskog förvaltningschef för stöd, vård och omsorgsförvaltningen Kristinehamn, Gunilla Öberg, vård- och omsorgsdirektör Karlstad.

Regionens representanter: Wolmer Edqvist tf områdeschef samverkan, Petra Lundgren områdeschef vårdkvalitet, Kristin Törnqvist, samordnare Nära vård, Anna Frödin, strategiskt ledningsstöd, Anna Beata Brunzell, folkhälsochef.

Yvonne Lennemyr, enhetschef Nya Perspektiv är sammankallande.

Beredningsgruppen sammanträder en gång i månaden. Det finns många beröringspunkter mellan de samverkans-/samordningsgrupper som utsetts för gemensamma utmaningar som redovisas nedan. För att möjliggöra informationsöverföring, erfarenhetsutbyten och för att skapa synergieffekter mellan samverkans-/samordningsgrupperna bjuds samordnarna/koordinatorerna in till vartannat möte.

Kommunikation, information och kontaktvägar

Nya Perspektiv är samverkan i en komplex organisering. För att budskap och information ska nå ut till de som berörs är spridning via nätverk, i personliga möten, i lednings- och arbetsgrupper inom respektive huvudman av stor vikt. Samtliga involverade i Nya Perspektiv har också en roll som ambassadör för arbetet.

För att underlätta samverkan så samlas all information (Politiskt inriktningsdokument, Aktuellt perspektiv, dokumentation från det årliga seminariet, gällande avtal/överenskommelse/riktlinjer med mera) på Nya Perspektivs webbplats. www.regionvarmland.se/utveckling-tillvaxt/nya-perspektiv

Där finns även beskrivningar av pågående arbeten i samverkans-/samordnings-grupper, kontaktvägar etc.

Tillit och förtroende byggs genom strategiska nätverk

I länet finns gemensamma utmaningar där länsövergripande samverkans-/samordningsgrupper är tillsatta, nedan kallad grupperna. För närvarande är grupperna Barna-, Ungdoms-, Vuxen- och Äldrelivet, Nära vård, Regional koordinering psykisk hälsa (RKPH), Samverkan vid utskriften från slutenvård samt Ungdomsmottagningar.

Beredningsgruppen utser dessa efter förslag från kommunerna och regionen. Följande principer har varit utgångspunkt.

- En balans mellan representanter från kommunerna och regionen ska säkerställas. Grupperna leds av samordnare/koordinatorer.
- Gruppernas deltagare bör ha ett linjeansvar för det aktuella området då arbetet utgår från det egna uppdraget i linjeorganisationen.
- Grupperna är tvärprofessionellt sammansatta.
- För att säkerställa kontinuitet bör grupperna inte bestå av fler än åtta personer samt samordnarna/koordinatorerna.
- Hela länet är representerat med bred sammansättning av funktioner kopplade till strategiska nätverk. På så sätt kan information, lärdomar, erfarenheter spridas på ett effektivare sätt.
- Via de strategiska nätverken och geografiska områden behöver grupperna säkerställa, så långt som möjligt, att uppdragen och resultaten är förankrade innan beslut tas i beredningsgruppen.

I alla samverkans- och samordningsgrupper finns utvecklingsledare Nya Perspektiv, i flera av dessa finns även folkhälsostateger. De funktioner som finns i grupperna kan behöva ändras över tid, beroende på vilka aktiviteter som ska fokuseras på. Vid behov bjuds sakkunniga in.

Beredningsgruppen leder, styr och stödjer arbetet och får kontinuerligt återkoppling från grupperna vid beredningsgruppens månatliga möten. Det innebär bland annat att initiativ till exempelvis utvecklingsarbeten inom ramen för Nya Perspektivs ansvarsområde ska beslutas om av beredningsgruppen. Detta minimerar även risken för att samverkan sker på flera håll och i olika stuprör.

Gemensamma utmaningar

Livsperspektiven

Beredningsgruppen har tillsatt fyra samverkansgrupper med representanter från kommunerna och regionen för livsperspektiven: Barnalivet, Ungdomslivet, Vuxenlivet och Äldrelivet.

De övergripande ambitionerna är formulerade i gemensamma inriktningar. Utifrån dessa inriktningar finns övergripande gemensamma mål för en god och jämlik hälsa samt god kvalitet ur ett elev-, brukar-, patientperspektiv för länets kommuner och regionen (bilaga 1). Dessa är vägledande för livsperspektivens arbete och kan komma att behövas brytas ned ytterligare för att förtydliga vad som behövs samverkas kring. Det finns även målsättningar som visar om arbetet är hållbart och uthålligt.

Gemensamma inriktningar Livsperspektiven

Intentionen med de gemensamma inriktningarna är att de ska leva en längre tidsperiod då arbetet kräver uthållighet.

Samverkansgruppen för utmaningen Barnalivet

Länets kommuner och regionen samverkar för att skapa förutsättningar så att barn i Värmland får möjlighet till god hälsa och trygga uppväxtförhållanden samt att blivande och varande barnfamiljer i Värmland ska känna sig trygga. Det innebär bland annat att erbjuda hälsofrämjande och förebyggande insatser samt när det finns behov, erbjuda anpassat stöd med utgångspunkt ur barnets perspektiv.

Extra fokus läggs på särskilt sårbara grupper: barn som växer upp under svåra hemförhållanden, barn med psykisk ohälsa, övervikt inklusive fetma, långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning samt asylsökande och nyanlända barn.

Samordnare: Thea Kristiansson, Säffle, Monica Hammar, Region Värmland.

Samverkansgruppen för utmaningen Ungdomslivet

Länets kommuner och regionen samverkar för att skapa förutsättningar så att alla ungdomar får en trygg uppväxt samt en skolgång som är inkluderande och främjar deras utveckling, delaktighet och lärande samt en livslång lust att lära. Samverkan ska bidra till att ge fler ungdomar en lyckad skolgång, den viktigaste faktorn för barns framtida hälsa. Att tidigt fånga upp signaler om behov av stöd eller ohälsa ger möjligheter till tidiga insatser.

Samordnare: Erica Andrén, Säffle, Åsa Wahlén, Region Värmland.

Samverkansgruppen för utmaningen Vuxenlivet

Länets kommuner och regionen samverkar för att skapa förutsättningar för ett bra liv i Värmland. Viktiga faktorer är den enskildes upplevelse av god hälsa, förankring i arbetslivet och ett hållbart arbetsliv som bidrar till egenförsörjning. Invånarnas behov följer inte organisatoriska gränser och det handlar om att se individen och dennes behov, att vara uppmärksam för att tidigt kunna upptäcka behov och ge rätt stöd. Att arbeta aktivt för att identifiera och ta bort mellanrummen mellan kommuner och regionen, att göra det lilla extra, så att tjänsterna/utbudet ska upplevas sömlöst är fokus i arbetet.

Arbetet ska koncentreras kring nyanländas integration och delaktighet i samhället, suicidprevention samt samverkan gällande gruppen med sam-sjuklighet.

Samordnare: Mattias Hallberg, personligt ombud Värmland, Ingela Agnarsson, Region Värmland.

Samverkansgruppen för utmaningen Äldrelivet

Länets kommuner och regionen samverkar för att skapa förutsättningar för en trygg, frisk ålderdom och ett bättre liv för äldre i Värmland samt för ett värdigt slut. Arbetet ska koncentreras kring tre områden. Att färre äldre ska falla och skada sig. Levnadsvanor med fokus på hälsofrämjande och förebyggande aktiviteter. Psykisk hälsa med fokus på suicid, ensamhet och demens.

Samordnare: Isa Nyberg, Hagfors, Annika Dahlgren, Region Värmland.

Gemensamma mål kräver gemensamma krafter

Målen kan ses som delmål och är formulerade för att successivt nå en önskad förändring till och med 2022, i jämförelse med 2017. När målet är nått höjs ambitionsnivån. Att ta några steg i taget i rätt riktning stimulerar till ytterligare förbättringar. Målen tydliggör grupper och områden som särskilt behöver våra gemensamma insatser för att främja psykisk hälsa och goda levnadsvanor (bilaga 1).

En strävan är att utifrån aktuella befolkningsdata för Värmland använda samma indikatorer som inom Strategi för hälsa (SKR) (läs mer under Bakgrund och historik på bilaga 3) som också är relevanta för Värmland för att möjliggöra jämförelser nationellt. Arbetet kräver uthållighet och ger på sikt en hållbar utveckling.

Hur respektive kommun och regionen förflyttar sig i förhållande till målet redovisas i dokumentet Aktuellt perspektiv som sammanställs årligen. Se separat bilaga.

I Kolada, RKA (Kommun- och landstingsdatabasen, Rådet för främjande av kommunala analyser) kan de flesta målen följas med en enkel knapptryckning, en jämförelse kan göras med övriga län och inte minst en jämförelse av hur kommunen/regionen själva förflyttar sig över tid.

Regionens folkhälsoanalytiker har ansvaret för att ta fram underlag, stödja analys och ta fram Aktuellt perspektiv tillsammans med beredningsgruppen.

Samverkansgruppernas uppdrag

Samverkansgrupperna utgår från de övergripande gemensamma målen i sina uppdrag som är att:

- Identifiera och tydliggör pågående större aktiviteter i länet som berör respektive livsperspektiv. Bidra till att dessa får kännedom om varandra.
- Identifiera områden som faller mellan stolarna och lyfta förslag på förbättrings- och utvecklingsarbeten till beredningsgruppen för beslut om åtgärd.
- Identifiera och hantera gränssnittsfrågor.
- Stimulera samverkan i länet och spridning av erfarenheter.
- Stödja hemtagning/implementering av resultat och erfarenheter till kommunerna och regionen via de stödjande strukturer som finns via berörda strategiska nätverk och geografiska områden.
- Använda de strategiska nätverken, som samverkansgruppens medlemmar finns representerade i, för spridning av information och dialog åt båda håll.
- Se till att redan beprövade och evidensbaserade metoder prioriteras i de länsgemensamma uppdragen.
- Se till att den årliga analysen av Aktuellt perspektiv blir utgångspunkten för vilket fokus som ska belysas och arbetas med. (Stora behov/komplexa behov etc).
- Årligen gå igenom överenskommelser och riktlinjer och vid behov lyfta frågan om revidering till beredningsgruppen.

Då utmaningarna nu arbetar ur ett livscykelperspektiv med särskilt fokus på psykisk hälsa och goda levnadsvanor finns möjligheter till synergieffekter vid genomlysning av mål, prioritering av utvecklingsinsatser med mera. Ju tidigare ett behov upptäcks, desto större är chanserna att rätt åtgärder kan sättas in.

Arbetet startas varje höst med beredningsgruppens workshop som syftar till att öka kunskapen, analysera och prioritera tillsammans samt konkretisera utvecklingsarbetena med utgångspunkt i övergripande mål och befolkningens behov. Beredningsgruppens workshop blir en viktig arena för att även säkra gränssnittsövergångar mellan utmaningarna.

Varje år i december lämnar samverkansgrupperna sin åiterrapportering från det gångna året samt planering för nästkommande år till beredningsgruppen.

Nära vård

Framtidens Värmland – tillsammans utvecklar vi en god och nära vård, hälsa och omsorg.

Nära vård är ett sätt att arbeta med hälsa, vård och omsorg som skapar förutsättningar för personcenterad vård och omsorg över huvudmannagränser. Utvecklingen mot en nära vård sker just nu inom hela välfärden över hela landet. Det kräver en hälso- och sjukvård och en vård och omsorg som innehåller både hjärta och hjärna.

Omställningen till en nära vård är nödvändig för att möta utmaningen med en förändrad befolkningssam-

mansättning; den behövs för att möta invånarnas behov av vård och omsorg i rätt tid och på rätt nivå. En mer tillgänglig, närmare välfärd kan tillsammans med nya arbetssätt innebära att resurserna inom våra verksamheter kan användas bättre och därmed räcka till fler.

Målet är att skapa hållbara välfärdstjänster med hög kvalitet som invånare, brukare/patienter och närstående känner delaktighet och trygghet i och förtroende för. Nära vård handlar även om att locka nya medarbetare till hälso- och sjukvården men också att få fler att stanna kvar. Nära vård omfattar hela livet och utgår från individuella förutsättningar och behov där invånarna är aktiva medskapare.

Fyra förflyttningar i omställningen mot en nära vård

Omställningsarbetet till nära vård handlar om att byta fokus från sjukdom och behandling till hälsofrämjande och förebyggande insatser där invånarna blir aktiva medskapare. Det handlar också om att arbeta mer tillsammans, som ett gemensamt system och inte som enskilda enheter, verksamheter och organisationer. I stora drag kan omställningen sammanfattas i dessa fyra förflyttningar:

- Från fokus på organisation till **fokus på person och relation.**
- Från invånare, brukare/patienter och närstående som passiva mottagare till **aktiva medskapare.**
- Från isolerade vård- och omsorgsinsatser till **samordning utifrån personens fokus.**
- Från reaktiv till **proaktiv och hälsofrämjande.**

Samordningsgrupp driver målbilds- och färdplansarbete

Beredningsgruppen har tillsatt en samordningsgrupp med representanter från kommuner och regionen. Under 2021 hade samordningsgruppen i uppdrag att driva processen att ta fram en gemensam målbild för länet. Målbilden godkändes av Värmlandsrådet i januari 2022. Under våren 2022 föreslås att målbilden beslutas av respektive huvudman.

Samordningsgruppen har nu ett fortsatt uppdrag att ta fram en gemensam färdplan. Det handlar dock inte bara om en färdplan utan också om att aktivt dra lärdom under processens gång kring hur kommuner och regionen arbetar för att åstadkomma de ovan nämnda förflyttningarna. Arbetet med gemensam färdplan startar i början av 2022.

Gemensamt stöd i arbetet framåt

Under målbildsarbetet och från forskning på ämnet har det framkommit att det på länsnivå kommer att finnas behov av några gemensamma utvecklingsområden för att driva omställningen framåt:

1. Målbild

En gemensam, beslutad målbild blir riktningen att styra mot tillsammans och i respektive organisation.

2. Tjänstepersonsledning för omställning till nära vård i Värmland

Tillsammans behöver de följa och reflektera kring utvecklingen mot det gemensamma målet för att proaktivt kunna styra omställningen i rätt riktning. På vägen dit behöver vård- och omsorgssystemet i Värmland bidra till de värden som finns uttryckta i målbilden. Det som är viktigt för ledningen för nära vård att följa i målbilden, är förflyttningarna och om de skapar de önskade värdena för invånarna.

3. Stödstruktur

Stöttar i omställningsarbetet och i processen att inkludera medarbetare och invånare i arbetet.

4. Gemensam färdplan

För att kunna arbeta tillsammans mot målbilden krävs ett processinriktat arbete och en färdplan som tas fram gemensamt som beskriver våra utmaningar och stegen vi behöver ta tillsammans.

5. Testverksamhet

För att förstå vad en omställning till nära vård betyder i praktiken behöver vi skapa gemensamma testverksamheter. När vi testar förstår vi bättre hur nya arbetssätt behöver utformas, hur resurser ska fördelas och hur verktyg och hjälpmedel kan användas.

Samordnare för samordningsgruppen Linnea Grankvist, Utvecklingsledare Nya Perspektiv,
Samordnare för nära vård: Kristin Törnqvist, Region Värmland

Regional koordinering psykisk hälsa

Psykisk hälsa är ett mångfacetterat område som har stor betydelse för stora grupper i samhället. Då de tidigare utmaningarna i Nya Perspektiv har utvecklats till att omfatta livsperspektiven (se mer under "Bakgrund/historik, bilaga 3) har det blivit tydligt att det finns ett behov av en samordnande funktion för den gemensamma utvecklingen inom området psykisk hälsa i länet.

En samlade arena för ett långsiktigt och tvärsektorielt utvecklingsarbete för en bättre psykisk hälsa ska arbeta för att uppnå:

- ett mer hälsofrämjande samhälle och levnadsätt,
- individer som är rustade för att nå sin fulla potential och välmående,
- hållbara stöd till de som behöver.

Beredningsgruppen har tillsatt en samordningsgrupp med representanter från kommunerna och regionen, Regional Koordinering Psykisk Hälsa (RKPH). Gruppens uppgift kvarstår även om det i framtiden blir förändringar av de riktade statsbidragen gällande överenskommelsen insatser inom områdena psykisk hälsa och suicidprevention. Beredningsgruppen är styrgrupp för arbetet. Samordningsgruppen har utvecklat samverkan med brukar- och anhörigorganisationer genom Nationell samverkan för psykisk hälsa (NSPH) i Värmland.

Koordinatorer: Sophia Alm, Karlstads kommun representerar kommunerna och Anna-Carin Johansson representerar Region Värmland.

Samordningsgruppens uppdrag

- Planen för god psykisk hälsa i Värmland är vägvisare för arbetet framöver. Den innehåller aktiviteter och insatser. Planen följs upp årligen kommer att revideras 2024.
- Bevaka nyheter, signaler och statsbidrag via SKR gällande utvecklingen inom området psykisk hälsa. Koordinatorerna ska vara länets officiella samordnare gentemot SKR gällande utvecklingsarbetet inom området.
- Regionens koordinator ansvarar för stimulansmedel som tilldelas länet inom ramen för RKPH för olika aktiviteter och insatser. Det innebär att hämta hem pengarna och svara för återrapportering/ samverkansredovisning.
- Samordningsgruppen samordnar den formella hanteringen av lagstadgade överenskommelser (personer med psykisk funktionsnedsättning, placerade barn samt missbruk och beroende). I övrigt bidrar samordningsgruppen i övriga gemensamma avtal och överenskommelser som rör samverkan utifrån psykisk ohälsa.
- En framgångsfaktor är att livsperspektiven är representerade i RKPH för att möjliggöra kommunikation kring vilka insatsområden som ska fokuseras på och vilka insatser som behöver samordnas.
- Gruppen kallar till möte med företrädare för verksamheter i samtliga kommuner och regionen, gärna med inspel från SKR, minst två gånger per år.
- Samordningsgruppen kommunicerar regelbundet med kommunrepresentanter och regionrepresentanter som inte ingår i gruppen.

Samverkan vid utskrivning från slutenvård

Beredningsgruppen har tillsatt en samordningsgrupp med representanter från kommunerna och regionen och som haft i uppdrag att analysera och utvärdera den nuvarande överenskommelsen och riktlinjerna samt komma med förslag på process för eventuell revidering. Samordningsgruppen ska också ge förslag på hur processen för samverkan vid utskrivning för barn och unga ska hanteras samt föreslå en länsgemensam överenskommelse för planerad operation ortopedi.

Samordnare Birgit Häger, utvecklingsledare Nya Perspektiv.

Ungdomsmottagningar

Beredningsgruppen har tillsatt en samordnare samt en samordningsgrupp med representanter från kommunerna och regionen med syfte att ge ungdomsmottagningarna i Värmland förutsättningar att stärka ungas psykiska hälsa. Samordnaren har i uppgift att planera, anordna och samordna aktiviteter som kan främja ungdomars psykiska hälsa och motverka psykisk ohälsa. Samordningsgruppens uppgift är att stötta och hjälpa i att planera och ta fram aktiviteter.

Samordnare Carina Mäkinen, utvecklingsledare Nya Perspektiv.

Bilagor till politiskt inriktningsdokument

Bilaga 1 Gemensamma målsättningar

Bilaga 2 Angränsande och kompletterande arbeten

Bilaga 3 Bakgrund och historik

Bilaga 4 "Årshjul" för politisk styrgrupp och beredningsgrupp

Aktuellt perspektiv redovisas i separat bilaga.

Bilaga 1 – Gemensamma målsättningar

Målen ska ses som tidsbestämda ambitioner, rör vi oss i rätt riktning? De är utvalda för att de berör stora befolkningsgrupper och för att den samlade kompetensen inom barn och utbildning, socialtjänst, omsorg, hälso- och sjukvård inklusive tandvård behöver samordnas bättre för att få effekt. De flesta målen kan även ses som en ambition kopplat till arbetet med Nära vård och Regional koordinering psykisk hälsa. Resultat redovisas i Aktuellt perspektiv.

En god och jämlik hälsa	↓ = minska ↑ = öka
Färre barn (8 månaders ålder) ska utsättas för tobaksrökning i hemmet.	↓ 2 procentenheter
Färre 3-åriga barn ska ha karies, kariesfrihet ska öka.	↑ 2 procentenheter
Färre andel 4-åringar med övervikt eller fetma.	↓ 2 procentenheter
Fler elever i årskurs 9 ska vara behöriga till yrkesprogram.	↑ 2 procentenheter
Fler gymnasieelever ska ta examen inom 4 år.	↑ 3 procentenheter
Fler barn som varit placerade hela årskursen 9 ska som 20-åringar ha avslutat treårigt gymnasium.	↑ 3 procentenheter
Minska andelen unga, 16-24 år, som varken studerar eller arbetar.	↓ 2 procentenheter
Fler nyanlända i arbete eller studier 90 dagar efter etableringsuppdraget.	↑ 7 procentenheter
Invånare 16-84 år, stillasittande mer än 7 timmar per dag ska minska.	↓ 5 procentenheter
Minska antalet äldre (80+) som drabbas av fallskador.	↓ 1000/100 000 inv.
Antal självmord (suicid) för män och kvinnor i länet ska minska.	↓
God kvalitet genom elev,- brukar- och patientupplevelser	
Fler elever ska känna sig trygga i skolan, årskurs 5.	↑ 2 procentenheter
Fler elever ska känna att de får hjälp i skolan när det behöver det, årskurs 5.	↑ 2 procentenheter
Fler elever ska känna att skolarbetet gör dem så nyfikna att de får lust att lära sig mer, årskurs 5.	↑ 2 procentenheter
Fler brukare i hemtjänsten och äldreomsorgen ska ha en positiv upplevelse kring bemötande, förtroende, trygghet.	↑ 3 procentenheter
Fler brukare i individ- och familjeomsorgen ska uppleva en förbättrad situation efter kontakt med Socialtjänsten.	↑ 2 procentenheter
Fler brukare inom funktionshinderområdet ska uppleva att de får bestämma om saker som är viktiga för dem i sin dagliga verksamhet	↑ 2 procentenheter
Fler patienter ska uppleva bättre kvalitet vad avser kontinuitet och koordinering i primärvård	↑ 2 procentenheter
Fler patienter ska uppleva bättre kvalitet vad avser respekt och bemötande i primärvården	↑ 2 procentenheter
Fler patienter ska uppleva bättre kvalitet vad avser emotionellt stöd i primärvården.	↑ 2 procentenheter
Hållbart och uthålligt	
Medellivslängden för kvinnor och män ska öka över tid, skillnader mellan grupper ska minska.	↑ skillnader, minska
Färre barn och unga ska leva i ekonomist utsatta hushåll.	↓ 2 procentenheter
Fler personer i åldrarna 18-84 år ska uppge att de upplever en god hälsa	↑ 3 procentenheter
Fler personer i åldrarna 18-84 år ska uppge att de känner tillit till andra.	↑ 2 procentenheter

Bilaga 2 - Angränsande och kompletterande arbeten

Agenda 2030 är en agenda för ett hållbart samhälle. De globala målen är en agenda för hållbar utveckling som världens länder antagit och finns till för att uppnå fyra saker till år 2030: att avskaffa extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor i världen, att främja fred och rättvisa och att lösa klimatkrisen.

Glokala Sverige är ett kommunikations- och utbildningsprojekt för att stötta, stimulera och engagera kommuner och regioner i arbetet med Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Strategi för hälsa (SKR). Att förbättra hälsan i befolkningen är nödvändigt för att klara de demografiska utmaningar vi har framför oss, där fler behöver välfärdstjänster samtidigt som den arbetsföra befolkningen och därmed skatteintäkterna minskar. Befolkningens hälsa både påverkas av och påverkar välfärdens verksamheter, det vill säga att förbättra hälsan hos alla är av avgörande betydelse för att klara verksamheterna in i framtiden. SKR styrelse har beslutat att anta Strategi för hälsa och att stödja kommuner, landsting och regioner i arbetet för att nå de gemensamma målen i strategin.

God och nära vård (SKR) Vården behöver komma närmare patienten och brukaren. För att hälso- och sjukvården och den kommunala vård- och omsorgen ska vara fortsatt effektiv och av hög kvalitet och för att kunna möta den demografiska utvecklingen och invånarnas behov på ett bättre sätt, krävs en omställning av hela vårdkedjan.

SKR:s roll är att stödja och synliggöra kommunernas och regionernas arbete för nära vård.

Kraftsamling psykisk hälsa (SKR) SKR har tagit initiativ till en Kraftsamling för psykisk hälsa, som fungerar som en samlade arena för ett långsiktigt och tvärsektoriellt utvecklingsarbete för en bättre psykisk hälsa.

Strategi för hälsa, God och nära vård samt Kraftsamling psykisk hälsas gemensamma fokus är:

- Att skapa förutsättningar för ett mer hälsofrämjande samhälle.
- Att individer ges förutsättningar att uppnå bästa möjliga hälsa och är rustade att nå sin fulla potential.
- Välfungerande och behovsanpassade välfärdstjänster.

Under 2018 etablerade landsting och regioner, med stöd av SKR, ett gemensamt system för *kunskapsstyrning*. Kunskapsstyrningen ska bidra till en kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård. Bästa möjliga kunskap ska finnas tillgänglig vid varje möte mellan vårdpersonal och patient.

Värmlandsstrategin 2040 är ett gemensamt verktyg för att skapa det Värmland vi vill ha och behöver i många år framåt. Strategin och visionen "Ett hållbart Värmland som förändrar världen" är ett riktmärke för olika aktörer med olika uppdrag och styrformer. Det regionala ledarskapet ska gå före och visa vägen, det vill säga: Värmlands kommuner, Region Värmland, Länsstyrelsen Värmland, Karlstads universitet, idéburen sektor, kluster- och näringslivsorganisationer och andra regionala aktörer. Strategin ses över minst en gång varje mandatperiod. Nya Perspektiv är en del i att bidra mot den gemensamma visionen och målen.

Region Värmlands folkhälsostrategiska plan 2022 – 2030 tydliggör Region Värmlands folkhälsouppdrag och vilka insatsområden som är viktiga. Planen ska fungera som inspiration och vägledning för systematiskt och långsiktigt folkhälsoarbete och är styrande för det folkhälsostrategiska arbetet inom Region Värmland. Planen har två strategiska mål som beskriver de steg som behöver tas i arbetet mot det långsiktiga målet.

- Förbättra förutsättningar för god, jämlik och jämställd hälsa i befolkningen. Särskilda fokusområden för Värmland: utbildningsnivå, bostadsort och socioekonomi, barn och unga, äldre.
- Förbättrade organisatoriska förutsättningar för folkhälsoarbete.

Region Värmlands folkhälsostrategiska uppdrag innebär att driva, stötta och samordna det folkhälsostrategiska arbetet i länet.

Värmlands läns vårdförbund. Värmlands läns vårdförbund ansvarar tillsammans med Region Värmland för det långsiktiga utvecklingsarbetet inom missbruks- och beroendevården i länet.

Det finns andra grupper som på olika håll i länet arbetar med liknande och angränsande frågor. Uppdragen kan utgå från projektsatsningar eller vara del i ordinarie verksamhet. Grupperna rapporterar till olika nivåer i förvaltningsledning, ibland även till politisk ledning.

En ökad synkronisering ger synergieffekter och skapar mervärde. Här kan som exempel nämnas *regionala nätverk för suicidprevention, nätverket för myndighetssamverkan Våld i nära relationer.*

Dessutom finns länsaktörer med nationella uppdrag, t ex Länsstyrelsen Värmlands arbete med jämställdhet (*Ett jämställt Värmland, länsstrategi för jämställdhetsintegrering 2018-2027*), mänskliga rättigheter, integration, våld i nära relationer, organiserad brottslighet samt alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (*Strategi ANDTS-förebyggande arbete i Värmland*).

Samhällsråd Värmland samlar högsta ledningen för Länsstyrelsen Värmland, Polismyndigheten - Polisområde Värmland och Region Värmland. Rådet är en sammanhållande kraft som stöder länet på både regional och lokal nivå. Samhällsrådet verkar länsövergripande, underlättar samarbete och prioriterar viktiga frågor. Arbetet kraftsamlas vid speciella och akuta behov.

Bilaga 3 - Bakgrund och historik

Utvecklingsarbetet Nya Perspektiv startade 2007 med utgångspunkt från huvudmännens gemensamma ansvar för invånarnas bästa. I enkätundersökningen Liv & Hälsa tillfrågades invånare över 18 år om hälsa, levnadsvanor och livsvillkor. Analyser av resultatet i 2004 års undersökning visade på fyra, för kommunerna och före detta landstinget, gemensamma utvecklingsområden och utmaningar: Barns hälsa och uppväxtvillkor, Riskbruk och riskbeteende, Psykisk hälsa och Äldres hälsa.

Ledande förtroendevalda och tjänstepersoner träffas regelbundet och fördjupar dialogen. Behoven för hela befolkningen i länet blev tydligare när barn- och bildningsnämnderna anslöt i utvecklingsarbetet år 2012.

De förtroendevaldas roll är att vara företrädare för invånarna och deras behov, ange inriktning och peka på de resultat som ska uppnås och följa upp. Tjänstepersonerna ansvarar för att överenskommen inriktning och önskat resultat/erfarenheter integreras i ordinarie arbete i respektive organisation.

Efter tio gemensamma seminarier fram till 2015 fördes samtal mellan Nya Perspektivs politiska styrgrupp och samtliga kommunledningar och landstingsledning – Hur ska Nya Perspektiv utvecklas? Vid samtliga möten framkom att samverkansarenan Nya Perspektiv uppfattas som viktig och värdefull samt bidrar till ökad tillit och förtroende. Dialogen under de årliga konferenserna ger gemensam syn på, och kunskap om, de likartade problemen i länet. Vikten av uthållighet togs upp på flera möten.

Arbetet med Nya Perspektiv har letts via kommunalförbundet Region Värmland, en neutral part i förhållande till kommunerna och landstinget. I och med regionbildningen 2019 var det viktigt att hitta en jämbördig arena för arbetet, vilket ledde till Värmlandsrådet.

Strategi för hälsa

Under 2017 antogs Strategi för hälsa av SKR styrelse, Nya Perspektiv har varit modell för arbetet. Strategi för hälsa innebär att Sveriges viktiga välfärdsverksamheter - skola, socialtjänst, vård- och omsorg samt hälso- och sjukvård behöver styras och samordnas för att främja hälsa och förebygga ohälsa. Detta genom att arbeta mot ett antal gemensamma mål, som tagits fram i den nationella strategin för hälsa: En god och jämlik hälsa, God kvalitet ur elev-, brukar-, patientperspektiv samt Hållbar och uthålligt.

Nya Perspektiv utvecklas

Under 2018-2019 diskuterades utvecklingen av Nya Perspektiv med utmaningarnas samordnare och i utmaningarnas arbetsgrupper. En bred samsyn fanns om att utveckla utmaningarnas arbete mot ett livscykelperspektiv, vilket nu genomförts på motsvarande sätt som Strategi för hälsa. Samtliga utmaningar, nu i ett tydligare livscykelperspektiv, får särskilt i uppdrag att fokusera på psykisk hälsa och goda levnadsvanor. Flera av målen i Nya Perspektiv är därför valda för att spegla områden som påverkar dessa områden.

Bilaga 4 - Översikt arbetssätt med start augusti 2022

Värmlandsrådets möten: VR, Värmlandsrådets Ordföranderådets möten: OR.

Mån	VR/ OR	Politisk styrgrupp – förslag	Beredningsgrupp - förslag
Aug 2022	OR 26	Möte politisk styrgrupp Beredningsgruppen redovisar analys av Aktuellt perspektiv per utmaning till politiska styrgruppen Politisk styrgrupp anger inriktning för nästa års seminarium.	Beredningsgruppens möte
Sep	VR 23		Beredningsgruppens möte. Utmaningarnas samordnare rapporterar sin analys av Aktuellt perspektiv. Utmaningarna i livsperspektiven har gemensam workshop med beredningsgruppen. Beredningsgruppens aktualitetskonferens. Samordnarna för utmaningarna i livsperspektiven, Nära vård samt koordinatörerna för RKPH deltar. Planeringsgrupp påbörjar arbetet med nästa seminarium.
Okt	OR 21	Möte politisk styrgrupp. Ansvarig för politiskt inriktningsdokument utses.	Beredningsgruppens möte. Beredningsgruppen redovisar analys av Aktuellt perspektiv till politiska styrgruppen och lämnar eventuella förslag om ambitionshöjningar beroende på "resultat". Genomgång och lämnande av medskick inför arbetet med politiskt inriktningsdokument.
Nov	VR 25		Beredningsgruppens möte. Förankring av seminarieinnehåll, diskussion om Nya perspektivs mål och eventuella ambitionshöjningar beroende på måluppfyllelse (Aktuellt perspektiv).
Dec		Politisk styrgrupp preciserar innehållet i nästa års seminarium efter inhämtande av synpunkter från Värmlandsrådet. Utkast till politiskt inriktningsdokument presenteras.	Beredningsgruppens möte. Samverkansgrupperna lämnar sin återrapportering för det gångna året samt planering för nästkommande år.
Jan 2023		Politiska styrgruppen inhämtar synpunkter på politiskt inriktningsdokument från Värmlandsrådet. Sändlista/ inbjudningslista fastställs. Uppdatering av Aktuellt perspektiv sker till och med april.	Beredningsgruppens möte.

Feb		Utskick inbjudan med anmälan.	Beredningsgruppens möte. Förankring av seminarieinnehåll, genomgång av utkast till politiskt inriktningsdokument.
Mar		Möte politisk styrgrupp. Politiskt inriktningsdokument fastställs och skickas ut för att möjliggöra inarbetning i kommunernas och regionens ordinarie planering.	Beredningsgruppens möte.
Apr		Politisk styrgrupp godkänner detaljprogrammet. Detaljprogram, Aktuellt perspektiv samt bekräftelse på anmälan till seminariet skickas ut.	Beredningsgruppens möte. Samordnarna för utmaningarna i livsperspektiven får i uppdrag att analysera Aktuellt perspektiv inför nästkommande års seminarium och politiska inriktningsdokument.
Maj		Nya Perspektivs seminarium. Kärnvärden som ska speglas på seminarierna: Invånärföreträdare, roller och ansvar, kunskap om invånarna.	Nya Perspektivs seminarium. Samordnarna för utmaningarna i livsperspektiven, Nära vård samt koordinatörerna för RKPH deltar. Beredningsgruppens möte.
Jun		Politiska styrgruppen lämnar över seminarierapporten till Värmlandsrådet. Utskick seminarierapport till respektive huvudman samt deltagarna.	Beredningsgruppens möte.
Jul			

